

Särskilt yttrande



Ärende 2. Svar på remiss- Statens ansvar för skolan- ett besluts- och kunskapsunderlag SOU 2022:53. KSKF/2022:435

Att låta staten återfå huvudansvaret för skolan skulle leda till ökad likvärdighet och tydligare styrning. Det skulle också förbättra villkoren och förutsättningar för att Sveriges lärarkår ska få stöd att höja kvaliteten och kunskapsresultaten. Därför fortsätter Liberalerna driva frågan att ansvaret för skolan ska ligga hos staten. Nio av tio rektorer och åtta av tio lärare vill att staten tar huvudansvar för skolan. Lärarfacket har också tagit ställning för att staten ska överta ansvaret för skolans finansiering.

För Liberalerna

Camilla Cederlöf



Remissvar på förstatligandeutredningen (SOU 2022:53)

Ensidigt uppdrag

Utredaren har haft i uppdrag att föreslå hur de identifierade problemen kan lösas med ökad statlig styrning. Det innebär att andra lösningar inte finns med i betänkandet, men kan i många fall vara de som bör väljas framöver. Ett brett politiskt samarbete behövs för att säkra en långsiktighet i styrningen av svensk skola och framtida utredningar bör utgå ifrån detta.

Kommunernas snabba agerande riskeras

Ett ökat ansvarstagande riskerar att minska de identifierade fördelarna med dagens ansvarsfördelning, till exempel möjligheterna till den snabba omställning som har behövts med många nyanlända, pandemi etc. Fördelarna med anpassningar efter lokala behov och förutsättningar har gång på gång varit tydliga och skulle med ett förstatligande eller för stark statlig reglering försvåras.

Felaktigt glesbygdsperspektiv

Det är positivt att utredningen identifierar de stora utmaningar för glesbygdsskolor som finns. Det är svårare att få behöriga lärare och resultaten är på generell nivå lägre. Dessa utmaningar grundar sig dock inte i huvudmannaskapet utan på utmaningar för små kommuner och glesbygd generellt som inte är skolspecifika utan påverkar hela lokalsamhället och inte kommer förändras särskilt av ett förstatligande.

Lokaldemokratien skulle försämrans

Ju mer statlig styrning i skolan, ju längre är det från berörda medborgare till de politiska beslutsfattarna som tar besluten kring vardagens välfärd. Olika former av samarbete kan vara ett sätt för små huvudmän och kommuner att möta utmaningarna på ett bättre sätt än en ökad statlig styrning samtidigt som beslutsfattande stannar på en mer medborgarnära nivå.

Ett förstatligande bör avfärdas

Ett fullt förstatligande bör, på bakgrund av utredningen, avfärdas. Det skulle vara oerhört dyrt, svårt och ta minst 20 år att genomföra. Och det utan att kunna visa på säkra positiva konsekvenser. Svensk skola skulle inte gynnas av en sådan process. **Tvärtom skulle enorma statliga och kommunala resurser gå åt till omorganisation istället för att fokusera på bättre lärande.** Antalet huvudmän i Sverige skulle minska från ca 900 till ca 600 huvudmän. Majoriteten av dagens huvudmän skulle alltså vara kvar. Vi instämmer i SKR:s syn att en då genomgripande reform riskerar att försämra det som fungerar väl idag utan att åstadkomma de stora förbättringar som avses. Utredaren pekar själv på denna osäkerhet.

Möjlig väg framåt

Styrningen av skolan är inte helt tydlig. Satsningar för att stärka statens ansvar inom det befintliga skolsystemet utan att för den skull ändra huvudmannaskapet, kan därför vara legitimt. Förutsättningarna för skolhuvudmännen ser olika ut och statens stöd varierar. Regionaliseringen av skolmyndigheter är ett bra steg för att stärka statens stöd till skolhuvudmännen ute i landet och öka likvärdigheten. Det är dock viktigt att regionaliseringen i sig inte kommer medföra mer administration för skolhuvudmännen, vilket utredningen pekar på har varit tendensen när staten vill styra skolverksamheten mer eller öka ambitionerna. **Det är också centralt att staten tar sitt ansvar för att säkerställa ett mer hållbart och förutsägbart resursfördelningsystem som bättre tar hänsyn till skolans olika ansvar och elevers behov.**

Centerpartiet Eskilstuna

Anders Nordin